

KÜLFÖLD.

Az idei National Competition. — A francia iskolák. — Könyvkötészeti kiállítás. — Kiállítás itt és ott. — Miről beszélnek a művészeti kongresszuson. — A modern iparművészet újabb hódítása. — Iparművészeti tanulmányút tengeren. — Bing.

Mióta az iparművészeti múzeumban ki volt állítva a South Kensington és a vele összefüggő vidéki iskolák évi munkájának pályázati eredménye, azóta figyelemmel szoktuk kísérni mi is ezt a különös szervezetet. Olyan törekvések nyilvánulnak meg az onnét napfényre kerülő növendékmunkákban, melyek még mindig követendő példaként szolgálhatnak a kontinens bármely művészeti és iparművészeti iskolája előtt. Az a 750 darab koszorúzott rajz, szobor és egyéb holmi biztosítéka annak, hogy e téren még sokáig vezető szerepe lesz Angliának, amely ilyen erőket képes nevelni. Mint különösen ápolat alapelv tűnik fel az idén, hogy a művészi gondolat együtt jár az anyagérzéssel. Nincs terv, melynek kivitele kétséges volna. Nem ornamentum tobzódás az iparművész feladata, hanem gyakorlatilag érvényesülő idea. Ezt azzal is jelezni kívánták az illetékes faktorok, hogy inkább kész munkának ítélték oda a díjat mint tervezetnek. S ezzel igazi kapcsolatot tudtak felállítani tanulmány és az élet között.

Az angol példán indulva a franciák is az idén rendeznek egy kiállítást az összes francia iparművészeti iskolák legjobb terveiből. Decemberben fog megnyílni az École des Beaux-Arts-ban. — Úgyanott a tavasszal grafikus kiállítás lesz egy retrospektív és egy modern csoporttal.

Nemzetközi könyvkötészeti kiállítás lesz Frankfurtban 1906. március-áprilisban. Részt vehetnek, mint kiállítók, de csakis modern munkákkal, múzeumok, könyvkötők és könyvgyűjtők egyaránt. Több érem kerül kiosztásra s 4000 márka értékben vásárolnak is. Prospektust kívánatra küld: Mitteldeutsche Kunstgew. Verein in Frankfurt a/M.

A kiállításokat már rég elparentálták és a kiállításoknak soha sem lesz végük. Jelenleg Milano vezet az érdeklődés gyűpontjában. Ugyancsak 1906-ban Drezdában és Nürnbergben is lesz egy-egy, nem számítva azt a sok kis helyi tárlatot. A mostanában bezárt kiállításoknak ered-

ményeivel bőven foglalkoznak a külföldi lapok, csak legyen aki tanulságot merítsen belőlük. A velencei kiállításon elkelt műtárgyakból 342 ezer frank jött be, tehát az eredmény nem mondható a legrosszabbnak. Londonban egy osztrák iparművészeti kiállítás volt, amely eleganciájával általános feltűnést keltett. Nagyon érdekes anyag volt felhalmozva a két belga történelmi kiállításon Liègeben és Brüsszelben is; a múltra való visszapillantás sohasem becsülhető fel eléggé. A müncheni iparművészeti kiállítást dicsérik a müncheni lapok. Behrens oldenburgi erőpróbáiról meg ha nem is esett sok szó, annál több képet hoztak, pedig ridegsége és egyhangúsága nem érdemli meg azt. A franciák is több fontossággal ismertetik a liègei kiállítást mint kellene. Ellenben a Grand Palais „Mobiliers à bon marché“ című tárlatot a luxus-nemzet nem tudta eléggé méltatni. 42 kiállító állított itt ki szegény embernek és polgárnak való bútort, meglepően átérezve a művészet demokratizálására célzó eszmét.

Velencében kiállításon kívül kongresszus is volt, amelyet tulajdonképpen „in majorem gloriam Venetiae“ hívtak össze. Mi sem természetesebb, mint hogy az első téma a Ruskin-kultusz volt. Beszéltek azonkívül: a kiállítási ügy rendezéséről. A művész jogáról az eladott alkotása fölött. A nemzetközi pályázatok kiküszöböléséről, mint amely árt a nemzeti sajtóságok kifejlődésének. E tekintetben kivételt csak olyan nagy emberek emlékművével tettek, akik az egész emberiséget érdeklő nagyságra emelkedtek. Volt, aki amellettt tört lándzsát, hogy művészeti kiállítást nem is szabad iparművészet nélkül rendezni. Firtatták még a művésztanítás új alapjait. További kérdések voltak: szabad-e régi utcaneveket újakkal fölcserélni? Hát modern ember szobrát régi épületek közé felállítani? Aztán, hogy lehetne a régi műtárgyak exportálását megakadályozni? (Az eredmény az volt, biztosíttassék az állam elővételi joga, fedezetül pedig a múzeumi belépő díjak szolgáljanak és pedig úgy, mint egy amortizált kölcsön kamatai.) Ez utóbbiak speciális olasz kérdések. Szó esett még a lakás és a színpad művészetéről is.

Németország függén jár elől az irányban, hogy képzett iparművészeit foglalkoztassa. Legújabbban a nagy költséggel készülő hadihajókra is rátette kezét, melynek szalonjait és tisztai szobáit R.

Riemerschmied terve után Drezdában készítették. Ez például szolgálhatna nálunk is, hogy miként kell hazai erőinknek új teret hódítani.

Van de Veldet, a hírneves belga tervező művészt is nemrégiben egy tengerhajós társaság megbízta, egy előkelő személyszállító gőzös belső berendezésének tervezésével. A jeles művész, hogy megbízásának mennél jobban megfelelhessen s az utazók követelményeit megismerje, hosszabb tengeri utazást tett, Antwerpenből Tifliszbe és vissza, s az úton szerzett tapasztalatainak felhasználásával — mint értesülünk — kellő alapossággal, fényesen is oldotta meg a kapott feladatot.

Bing S. párisi műárus 67 éves korában meghalt. A japán művészet érdekében kifejtett lelkes és hozzáértő agitációja tette ismertté nevét. Csak nem régen „Art nouveau“ név alatt egy modern iparművészeti intézetet is nyitott, amely azonban üzletileg nem fizette ki magát, bár a legelőkelőbb francia művészek támogatatták törekvésében.

SZAKIRODALOM.

 MAGYAR NYOMDÁSZOK ÉV-KÖNYVE. 1906. XXIV. évfolyam. Szerk.: Novák László. Kiadja a Könyvnyomdászok Szakköre. Nyomta Hornyánszky.

A magyar nyomdászok előtt igazán meg kell emelni a kalapot. Az a kitarítás, amivel mesterségüknek magasabb színvonalra való emelésére s az alapos szakoktatás általánosítására törekednek, példaképpül szolgálhat. Az 1906-iki Évkönyv is a leglelkesebb agitációt fejt ki ez irányban. Meggyőzően hirdeti cikkeiben a tanítást, hogy a könyvnyomtató ipar egyszerűben végtelenné lesz, ha megvan művelőiben a kellő művészeti és technikai tudás.

Az Évkönyv iparművészetet érintő cikkei: A növény- és állatelemek stilizálásáról (ifj. Aigner Antaltól). A mesterszedés és cinkmaratás. Az iniciálék alkalmazása. A mesterszedés fejlődése. A betű és betűöntés. Elődeink szedéstechnikája (Tanay Józseftől). Sokszorosító eljárások. Az elméleti tudásról. A festék és papíros. A fotografálás. Magyaros dí-

szítmények. A könyvnyomdászati sík és annak díszítése. Modern levélfejekről. Képes formák zárása. A régi nyomtatási technikákról. Magyar ex-librisekről (Prüner Arnoldtól). Modern színes nyomás. Azok a bizonyos díszítések. (Augenfeldtől).

Külön ki kell emelnünk a mellékletek, fejlécek, kezdőbetűk gazdagságát, legfőképpen pedig a szerény szerkesztő és még szerényebb Mitterszky József érdemeit. Az utóbbi rajzolta a kiadvány összes díszzeit, melyek közt a boríték, a bélésanyag s néhány fejléc figyelmet érdemlő alkotás.

 JEJZETEK A GYERMEKRAJZOK LÉLEKTANÁBÓL. Irta: Nagy László. Budapest, 1905. Singer és Wolfner. Ára 2 kor. 50 fillér.

A számos rajzzal illusztrált műben a szerző nagy pedagógiai és lélektani készséggel ismerteti a gyermekrajzokkal foglalkozó külföldi kiválóbb szakírók tanulmányainak főbb eredményeit, e rajzok vizsgálatának módszerét, fejlődésüknek korszakait, az emlékezetből és természet után való rajzolást, a másolást; fejtegeti a gyermekrajznak, mint a közlés egyik módjának jelentőségét s végül utasításokat ad az ösztönyszerű rajzoknak gyűjtésére. Annál a nagy jelentőségénél fogva, amelyet a modern pedagógia a gyermekrajzoknak tulajdonít, a most megjelent műben feldolgozott becses anyagot szívesen fogadhatják mindazok, akik gyermekek nevelésével foglalkoznak.

 ASUTAINK ES A MAGYAR KULTÚRA címmel Balogh Bertalan a Budapesti Hírlap nov. 26-diki számában cikket írt, amelyben elmondja, hogy a MÁV Stubnya-fürdő állomásán magyar izlésű művészies várótermet építtetett s azt ugyancsak magyaros bútorokkal (készültek a znió-váraljai faipari szakiskolában) rendezte be, továbbá hogy Ruttkán magyaros díszítményekkel festették az állomás vesztibüljét. Ennek kapcsán azt az életrevaló eszmét ajánlja megszívlelésre, hogy a MÁV. jövőben tervszerűen folytassa ily szellemben a vasutaknál előforduló építési, berendezési és átalakítási munkákat. Ilyképpen — úgymond — aránylag rövid idő alatt új szint, új külsőt nyerhetnek vasutaink, erőteljes kifejezői lehetnek nemzeti jellemünknek. Nevezetesen magyaros izlést lehetne belevinni a váró- és étkező-termek berendezésébe, a perronokat elzáró korlátokba, a személykocsik belsejébe u. m.